รายงานผลการดำเนินงานโครงการ
หมู่บ้านภูมิปัญญาสมุนไพรเจ้าเวหา บ้านหนองป้าน ตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ปีที่ 2

ผู้รับผิดชอบโครงการ
อาจารย์ธันยชนก ปะวะละ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2564

กิตติกรรมประกาศ

หมู่บ้านภูมิปัญญาสมุนไพรเจ้าเวหา เป็นโครงการหมู่บ้านแม่ข่ายวิทยาศาสตร์และเทคโลยี โดยได้รับเงินอุดหนุนสำนักงานกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อการดำเนินงานการส่งเสริมการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตและเศรษฐกิจชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 หมู่บ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (แพลตฟอร์ม SCI) กลุ่มเป้าหมายคือ หมู่บ้านหนองป้าน ตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ขอขอบคุณกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพรตำบลหนองคู และกลุ่มแปรรูปสมุนไพรตำบลหนองคู คณะกรรมการดำเนินงานโครงการ หน่วยงานในพื้นที่ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู พัฒนาการอำเภอ เกษตรอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงเรียนในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในการบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และท้ายสุดขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มา ณ โอกาสนี้

อาจารย์ธันยชนก ปะวะละและคณะ

สิงหาคม 2564

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 รายละเอียดโครงการ 1
บทที่ 2 การดำเนินงานถ่ายทอดเทคโนโลยี 46
บทที่ 3 ผลการประเมินระหว่างการถ่ายทอดเทคโนโลยี 54
ภาคผนวก 59

บทที่ 1
รายละเอียดโครงการ

ข้อเสนอโครงการที่ได้รับอนุมัติ

ฐานงานบ่มเพาะหมู่บ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดห่วงโซ่คุณค่า (Value chain Community Incubator : VCCI) คือ การนำองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม(วทน.) ไปพัฒนาหมู่บ้านซึ่งต้องพัฒนาให้ตลอดห่วงโซ่คุณค่า(Value chain) เพื่อให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบที่มีการใช้ วทน. ไปเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างชุมชนที่มีกระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์ บนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกรอบระยะเวลาดำเนินงานไม่เกิน 3 ปี

ข้อมูลเพิ่มเติมแนวทางการเขียนข้อเสนอโครงการ
http://www.clinictech.most.go.th/online/FileManager/FileClinic/F1/files/20190131MOST-presentation-uthai-v2.pdf

1. ชื่อหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. ชื่อหมู่บ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี : หมู่บ้านภูมิปัญญาสมุนไพรเจ้าเวหา บ้านหนองป่าน ปีที่ 2

ค่าละติจูด *ค่าลองติจูด*

3. ผู้รับผิดชอบและผู้ร่วมโครงการ

ข้อมูลผู้ร่วมโครงการ ระบุ(ชื่อ- นามสกุล/ตำแหน่ง /เบอร์โทร/อีเมล์)	หน้าที่รับผิดชอบในโครงการ[1]	เทคโนโลยี/องค์ความรู้ที่รับผิดชอบในโครงการ	ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ[2]
1.นางสาวธันยชนก ปะวะละ ตำแหน่ง อาจารย์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ โทร. 086-6409545 Aui.thanyachanok@gmail.com	หัวหน้าโครงการ	บริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ - แผนธุรกิจ - การวิเคราะห์ต้นทุนและการวางแผนกำไร - การพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของตลาด การสร้างมูลค่าเพิ่มจากฐานทรัพยากร	การพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกพืชสมุนไพรตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม งบประมาณสนับสนุนจากสำนักนายกรัฐมนตรี
2.ผศ.ดร.สำราญ พิมราช	ผู้ร่วมโครงการ	การพัฒนาระบบการปลูกพืชสมุนไพรสู่มาตรฐาน GAP และ Organic	อิทธิพลของปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูงและปุ๋ยเคมีต่อการเจริญเติบโตผลผลิต

3.ผศ.เมตตา เถาว์ชาลี	ผู้ร่วมโครงการ	วิเคราะห์ ทดลอง สรรพคุณสมุนไพร	การพัฒนาประสิทธิภาพการประยุกต์เครื่องกลั่นน้ำหมักชีวภาพจากสมุนไพรสู่ชุมชนประจำท้องถิ่น
4.อาจารย์ ดร.พรพิษณุ ธรรมปัทม์	ผู้ร่วมโครงการ	- การพัฒนากระบวนการผลิต แปรรูป - อาหารเฉพาะทาง - Nutraceutical - เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว	ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร
5.ภญ.ดร.อรนุช วงศ์วัฒนาเสถียร	ผู้ร่วมโครงการ	อาหารเคมีและโภชนศาสตร์การแพทย์	สาธารณสุขชุมชน
6.อาจารย์สุนทร โชคสวัสดิ์ธนะกิจ	ผู้ร่วมโครงการ	สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ (แขนงพืช)	ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตผักเพื่อการค้าตามมาตรฐาน Good Agricultural Practice (GAP) ผลิตสารสกัดสมุนไพร (สูตรต้มยา) เพื่อป้องกันแมลง
7.นางภูมิใจ หมอเมือง	ประธานกลุ่ม	ประสานงานกลุ่มในการดำเนินงานในพื้นที่	ดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพร ตำบลหนองคู
8.นายวิโรจน์ ลุนละวงศ์	ผู้นำชุมชน	กำหนดนโยบายในพื้นที่	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู

4. <u>ลักษณะโครงการ</u> : โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ☐ ที่ต้องการและให้ข้อมูลให้ครบถ้วน

☐ 1) หมู่บ้าน วท.(ใหม่) (แนบแบบฟอร์มแสดงเจตจำนงฯ)

☑ 2) หมู่บ้าน วท. (ต่อเนื่องปีที่ 2) ปีแรกที่เริ่มดำเนินการ ..... 2563 .....

<u>พื้นที่ดำเนินการ</u>

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพร บ้านหนองป่าน ตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม เป็นชุมชนที่มีการใช้พืชสมุนไพรพื้นบ้านและหมอยาพื้นบ้าน

ในกลุ่มวิสาหกิจผู้ปลูกสมุนไพรตำบลหนองคู มีหมอยาสมุนไพรและปราชญ์ชาวบ้าน ดังนี้

หมู่บ้าน	หมู่ที่	หมอยาสมุนไพร	ปราชญ์ชาวบ้าน
โพนทอง	1	นายเพ็ง อะทุมชาย นางบัวไข แคนตะ (อยู่ไฟ,หม้อกรรม)	นายสมนึก จันทมณี (ศาสนพิธี)

หนองแต้น้อย	2	นางเรียง กำมหาวงศ์ (ยาต้ม) 54 หมู่ 2 ตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม	นายเลย ปะวะเค (ศาสนพิธี)
โนนมะเกลือ	3	นายเสาร์ เวฬุวัลเนาว์ (ยาแก้หมาดขาว,กามโรค) โทร.0653057946 14 หมู่ 3 ตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม	นายแดง มาลา (ศาสนพิธี)
หนองป้าน	4	นายสุวัฒน์ ขันแข็ง (ยาฝนแก้ไข้หมากไม้ใหญ่) โทร.0934392989 136 หมู่ 4 ตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม	นายสวาท บุญทา (ศาสนพิธี)
เหล่าจั่น	5	นายสุพจน์ เบิกขุนทด (ยากำเย็น) นายมงคล ปลายสวน (ยาประคบแก้ปวดเมื่อย)	นายเหวย รักษาชาติ (ศาสนพิธี) นายทองจันทร์ ปลายสวน (พ่อครูหมอลำ)
หนองโนทับม้า	6	1.นายโสภา ศึกนอก (ยานิ่ว) 2.นางผา ศรีหาตะบุตตะ (ยาต้มสมุนไพร) 27 หมู่ 6 ตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โทร.065-2677884	นายจอมขวัญ กาบทุม (ศาสนพิธี)
โนนขาด	7	นางตู้ ประโสทะกัง (ยาเลือด)	นายประสิทธิ์ รัตนแสน (ศาสนพิธี)
ขี้เถ้า	8	นางทองศรี สีสาระ (ยาต้มสมุนไพร)	นายจำปา บุพพะโต (ศาสนพิธี)
ร่วมใจ ๒	9	นายประดิษฐ์ สัจจัง (หมอยาสมุนไพร)	นายภูมี แสงเนตร (ศาสนพิธี)
น้อยหนองแวง	10	นายที ลุนละวงศ์ (หมอยาสมุนไพร)	นายต่วน สนิท (ศาสนพิธี)
โนนเขวา	11	นายธนิณท์ ประยงค์ (หมอยาสมุนไพร)	นายบุญถม ทะจำเริญ (ศาสนพิธี)
โพนทอง	12	1.นายแดง สัจจัง (หมอยาสมุนไพร) โทร.0843554892 2.นายโอภา ทอดแสน (หมอยาสมุนไพร) 64 หมู่ 12 ตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม 3.นายบุญถม กุลธินี (หมอยาสมุนไพร)	นายบุญเส็ง แคนติ (ศาสนพิธี)
เหลาจั่น	13	นายเพชร อนุศิริ (หมอยาสมุนไพร)	นายสาร ทรัพย์คำจันทร์ (ศาสนพิธี) นางหอมจีน บุญหา (แม่ครูหมอลำ)
หนองป้าน	14	นายหนูกัน ปะราชิโก (หมอยาสมุนไพร)	นางคำดี ภิรมย์รักษ์ (ศาสนพิธี)

5. <u>หลักการและเหตุผล</u>

หมู่บ้าน วท. (ปีที่ 2) ให้รวบรวมข้อมูลที่จำเป็น ดังนี้

สมุนไพรไทยมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนานควบคู่สังคมไทยนับตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ดังจะเห็นเป็นส่วนประกอบในอาหารคาว-หวาน เป็นยารักษาโรคใช้ในการดูแลสุขภาพและยาอายุวัฒนะ กระทั่งการส่งเสริมความงาม ภูมิปัญญาเหล่านี้ได้รับการสั่งสม สืบทอด และพัฒนาต่อเนื่องสร้างคุณค่าและมูลค่าให้แก่สมุนไพรไทยจนถึงปัจจุบัน ผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรไทยคือที่สุดแห่งภูมิปัญญาไทยกลายเป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์ส่งออกสำคัญของประเทศด้วยความพร้อมทางด้านต้นทุนการผลิตรวมถึงความหลากหลายของรูปแบบผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยและช่องทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ

ตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ลงวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2558 ให้ยกร่างแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการพัฒนาสมุนไพรไทย พ.ศ. 2560 – 2564 ภายใต้โครงการ “พัฒนาเมืองสมุนไพร” (Herbal City) เพื่อเป็นรูปแบบ (Model) การพัฒนาสมุนไพรไทยที่เป็นรูปธรรมในระดับจังหวัดให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืนต่อไป โดยการดำเนินการนำร่อง 4 จังหวัด ครอบคลุม 4 ภาค 4 เขตสุขภาพ โดยปลายปี 2560 ได้กำหนดพื้นที่ (Mapping) เพิ่ม 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดสระบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดจันทบุรี จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดสงขลา เพื่อวางแผนเป็นเมืองสมุนไพรส่วนขยาย Structure แต่งตั้งคณะกรรมการเมืองสมุนไพร

ในปัจจุบันแม้รัฐจะเล็งเห็นความสำคัญของพืชสมุนไพรมากขึ้น การพัฒนาพืชสมุนไพรยังเติบโตอย่างช้ากว่าที่ควรจะเป็น จากการลงพื้นที่ศึกษากลุ่มสมุนไพรตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม เป็นกลุ่มชุมชนเกิดจากการรวมตัวของคนในชุมชนได้จัดทำโครงการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้กับวิสาหกิจชุมชนโดยนำฐานทรัพยากรและภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชนมาสร้างรายได้ในครัวเรือนโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจุบันมีสมาชิกผู้ปลูกพืชสมุนไพรครอบคลุม ทั้ง 14 หมู่บ้านในเขตตำบลหนองคู ซึ่งมีผลผลิตจากสมุนไพร และการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ยาหม่อง น้ำมันไพล ลูกประคบ พิมเสนน้ำ น้ำยาซักผ้า น้ำยาล้างจาน แชมพู ครีมนวด ยาอัดเม็ดสมุนไพร สบู่ จากการสำรวจปัญหาอุปสรรคที่พบตั้งแต่กระบวนการผลิตวัตถุดิบพืชสมุนไพร ปัญหาวัตถุดิบสมุนไพรที่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ทั้งชนิด ปริมาณ และคุณภาพ ปัญหาระบบตลาด บรรจุภัณฑ์ที่ไม่ทันสมัย สินค้าชุมชนไม่มีความหลากหลาย ผลิตสินค้าไม่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ไม่สามารถต่อรองราคาสินค้าได้ ขาดสื่อประชาสัมพันธ์ช่องทางการจัดจำหน่ายประเภทต่างๆ ในการสร้างการรับรู้และกระตุ้นความต้องการสินค้าของผู้บริโภค และผลิตภัณฑ์สมุนไพร ไม่เอื้ออำนวย เนื่องจากขาดการเชื่อมโยงกับผู้ประกอบการที่ใช้ผลผลิตโดยตรง ส่งผลต่อ ผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับ ประสิทธิผลและความปลอดภัยของผู้บริโภค การพัฒนาตลาดและผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลและได้รับการยอมรับจากประชาชน ตลอดจนสามารถยืนหยัดแข่งขันได้ภายใต้การค้าเสรีที่เกิดขึ้น (ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มสมาชิกกลุ่มสมุนไพรตำบลหนองคู จำนวน 6 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่พัฒนาการตำบล ในวันที่ 25 กันยายน 2561)

กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู เป็นกลุ่มชุมชนเข้มแข็งเกิดจากการรวมตัวของคนในชุมชนได้จัดทำโครงการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกพืชสมุนไพรตำบลหนองคูและเกษตรกรในตำบล เพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือนโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงปัจจุบันมีกลุ่มผู้ปลูกพืชสมุนไพรครอบคลุม ทั้ง 14 หมู่บ้านในเขตตำบลหนองคู มีสมาชิกจำนวน 120 คน มีพื้นที่ปลูกจำนวน 101 ไร่ สมุนไพรที่ปลูก จากการลงพื้นที่สำรวจศักยภาพกลุ่มดังนี้

กลุ่มผู้ปลูกพืชสมุนไพรแปลงใหญ่หนองคู
บ้านหนองป้าน ตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม 44180
โทร 043-706910 , 082-1157905
โทรสาร 043-706911
โทรศัพท์เคลื่อนที่ 082-1157905 , 062-2857589 , 084-7882186

ประวัติ กลุ่มสมุนไพรตำบลหนองคูเริ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ 2555 โดยองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ได้จัดทำโครงการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้แก่เกษตรกรเพื่อลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ปลูกพืชสมุนไพรไว้ใช้ประโยชน์ เหลือจากการใช้ประโยชน์นำออกจำหน่ายเสริมรายได้ในครัวเรือน ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 120 คน ครอบคลุมทุกหมู่บ้านในเขตตำบล 14 หมู่บ้านเมื่อจำหน่ายสมุนไพรสดแล้วก็พัฒนามาเป็นการแปรรูป การทำผลิตภัณฑ์เพื่อให้เกิดเป็นวัตกรรมในชุมชน ก้าวสู่ไทยแลนด์ 4.0 ตามนโยบายของรัฐบาล โดยได้รับความอนุเคราะห์จากสถาบันวิจัยรุกขเวช มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนด้านวิชาการเครื่องมือ เทคโนโลยีปัจจัยการผลิตและฝึกอบรม

ต้นน้ำ กลุ่มแปรรูปสมุนไพรร่วมกันปลูกสมุนไพรหลายชนิด ดังนี้ 1.ขมิ้นชัน 2.ว่านชักมดลูก 3.ขมิ้นอ้อย 4.ว่านไพร เป็นต้น และมีการเก็บสมุนไพรในป่าชุมชนมาใช้ประโยชน์ โดยมิให้กระทบต่อสิ่งแวดล้อมแต่ให้เกิดประโยชน์เกื้อกูลในการอนุรักษ์ป่าและพันธุ์สมุนไพร ทั้งเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน

สมุนไพรให้คงอยู่คู่ชุมชนต่อไป ดังทัศนคติที่ว่า “สมุนไพร เพื่อคนไทย รักษาไว้ให้ลูกหลาน” และวิสัยทัศน์ คือ “ชุมชนพัฒนา ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น”

กลางน้ำ กลุ่มได้แปรรูปสมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรตำบลหนองคู ดังนี้ 1.น้ำยาล้างจาน 2.สบู่ 3.แชมพู 4.ครีมนวดผม 5.น้ำยาซักผ้า และทำสมุนไพรแคปซูล เวชภัณฑ์สมุนไพร ดังนี้ 1.สมุนไพรแคปซูล (ว่านชักมดลูก , ขมิ้นชัน , เพรชสังฆาต , ฟ้าทะลายโจร) 2.เวชภัณฑ์สมุนไพร (ยาหม่องไพล , ขมิ้นชัน , ตระไคร้หอม)

ปลายน้ำ กลุ่มได้นำผลิตภัณฑ์และสมุนไพรร่วมจัดนิทรรศการในงานนมัสการพระบรมธาตุนาดูนทุกปี เพื่อประชาสัมพันธ์ตำบลและจำหน่ายสมุนไพร ผลิตภัณฑ์สมุนไพรและให้การบริการต้อนรับผู้มาเยี่ยมชมบูธสมุนไพรตำบลหนองคู เมื่อสมุนไพรที่เหลือจากการนำไปจัดแสดงและจำหน่าย ก็รวบรวมส่งให้หน่วยงานราชการช่วยกระจายสินค้าและจำหน่าย เช่น สาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม สถาบันวิจัยวลัยรุกขเวช และโรงงานฟาร์มแคร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ช่วยรับซื้อและกระจายสินค้าในเครือข่ายเพื่อนำไปศึกษาและค้นคว้าต่อไป

โครงการหมู่บ้านภูมิปัญญาสมุนไพรเจ้าเวหา บ้านหนองป้าน ตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ปีงบประมาณ พ.ศ.2562 คณะกรรมการดำเนินงานโครงการได้สอบทานสภาพปัญหาและความต้องการของพื้นที่พบว่า ขาดการรวบรวมข้อมูลหมอยาชาวบ้าน สมุนไพรพื้นบ้าน การสังเคราะห์องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่สู่ชนรุ่นหลัง ปัญหาพืชสมุนไพรยังไม่ผ่านมาตรฐาน GAP ปัญหาระบบตลาดเนื่องจากผลิตภัณฑ์ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน จึงได้มีการจัดกิจกรรมการดำเนินงาน สังเคราะห์องค์ความรู้ภูมิปัญญาสมุนไพร หมอยาสมุนไพรพื้นบ้าน เพื่อนำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปพัฒนากระบวนการผลิตสมุนไพรให้มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดของผลิตภัณฑ์สมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพร เพิ่มความหลากหลาย และสร้างผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนผ่านแอพพลิเคชั่น สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านสมุนไพรครบวงจร จึงได้ส่งข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนจากคลินิกเทคโนโลยี ปีงบประมาณ พ.ศ.2563 ซึ่งได้รับการสนับสนุนในปีที่ 1 จำนวน 200,000 บาท ได้ดำเนินกิจกรรมดังนี้

จากการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านภูมิปัญญาสมุนไพรเจ้าเวหา บ้านหนองป้าน ในปีที่ 1 ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ศึกษาศักยภาพ สังเคราะห์องค์ความรู้ ภูมิปัญญาสมุนไพร หมอยาสมุนไพรพื้นบ้าน

1.1 ลงพื้นที่ครั้ง 1 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการฯ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมได้แก่ นายอำเภอนาดูน เกษตรอำเภอ พัฒนาการอำเภอ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 4 รพ.สต. ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมในพื้นที่ 4 หมู่บ้าน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู ผู้ใหญ่บ้าน และวิทยากรที่ร่วมดำเนินการ โดยการประชุมระดมสอบทานประเด็นปัญหาและความต้องการของชุมชน พบว่า ขาดการรวบรวมข้อมูลหมอยาชาวบ้าน สมุนไพรพื้นบ้าน การสังเคราะห์องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่สู่ชนรุ่นหลัง ปัญหาพืชสมุนไพรยังไม่ผ่านมาตรฐาน GAP ปัญหาระบบตลาดเนื่องจากผลิตภัณฑ์ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน

1.2 ลงพื้นที่ครั้งที่ 2 สัมภาษณ์หมอยาพื้นบ้านจำนวน 7 คน เกี่ยวกับประวัติหมอยา ภูมิปัญญาที่ไดรับการถ่ายทอด ขั้นตอนการรักษา สมุนไพรที่ใช้ สรรพคุณ โรคและความเชี่ยวชาญที่รักษา ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น มีตำรายาโบราณที่มีการจดบันทึกไว้ และต้องการถ่ายทอดสู่รุ่นลูกหลาน หรือเครือญาติ ได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำคู่มือภูมิปัญญาหมอยาพื้นบ้าน ชนิดของพืชสมุนไพรในพื้นที่เพื่อเป็นคู่มือถ่ายทอดความรู้ และอบรมเตรียมความพร้อมให้หมอยาจำนวน 3 คน สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาได้แก่ นายเสาร์ เวฬุวัลเนาว์ นายแดง สัจจัง และนายสุวัฒน์ ขันแข็ง

กิจกรรมที่ 2 อบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาระบบการปลูกพืชสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน GAP ลงพื้นที่สำรวจแปลงสมุนไพรของสมาชิก ตรวจวัดคุณภาพดิน พบว่า ความอุดสมบูณร์ต่ำ จึงได้ทำการผลิตปุ๋ยจุรินทรีย์

หน่อกล้วยวัตถุดิบหาง่ายในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดิน นวัตกรรมระบบน้ำเพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำ ใช้ระบบน้ำน้อยโดยระบบอัตโนมัติแบบใช้สปริงเกอร์และระบบน้ำหยดให้ศูนย์เรียนรู้ และแปลงตัวอย่างนำร่องของสมาชิกสมุนไพรต้นแบบ คัดเลือกพืชสมุนไพรเพื่อส่เงเสริมให้เป็นพืชสมุนไพรเศรษฐกิจสำคัญของพื้นที่ ได้แก่ ว่านชักมดลูก ขมิ้นชัน ไพร หญ้ารีแพร์ เพรชสังฆาต ฟ้าทะลายโจร อบรมการสกัดสาระสำคัญทางยาเพื่อเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์สมุนไพรแปรรูป จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาระบบการปลูกพืชสมุนไพรเพื่อเข้าสู่มาตรฐาน GAP จำนวน 120 แปลง โดยมีผู้ดำเนินการและส่งประเมินเข้าสู่มาตรฐาน จำนวน 70 แปลง

การนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้าไปพัฒนากลุ่มวิสากหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพรตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม เทคโนโลยี/องค์ความรู้ T1 =ระบบปลูกได้มาตรฐาน GAP T2 =ระบบน้ำอัตโนมัติ

ลำดับ	รายชื่อสมาชิกกลุ่มที่ส่งประเมิน GAP และ Oganic	ปัจจัยนำเข้า			เทคโนโลยี/องค์ความรู้		การนำไปใช้ประโยชน์	วิทยากร	รายได้	
		สมุนไพร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (กิโลกรัม)	T1	T2			ก่อน	หลัง
1	นายประโทน ประธรรมโย	ว่านชักมดลูก	0.25	1200	/	/	ขายหัวสด อบแห้งแปรรูป			
2	นางสาวนงรัก ปะสังคะโย*	ว่านชักมดลูก	0.25	1020	/	/	ขายหัวสด อบแห้งแปรรูป			
3	นางดอกจันทร์ สิงสาระ	ว่านชักมดลูก	0.25	1120	/	/	ขายหัวสด อบแห้งแปรรูป			
4	นางคำผัด ช่างปัน	ว่านชักมดลูก	0.125	520	/	/	ขายหัวสด อบแห้งแปรรูป	/		
5	นางสุมาลี ศาลางาม	ขมิ้นชันไพล	0.125	430	/	/	ขายหัวสด อบแห้งแปรรูป			
6	นางอืนปอน จันทะรา	หญ้ารีแพร์	0.125	120	/	/				
7	นางจันทร์เพ็ญ ดอกชา	ว่านชักมดลูก	0.25	1250	/	/	ขายหัวสด อบแห้งแปรรูป			
8	นางภูมิใจ หมอเมือง	ไพล	0.25	800	/	/	ขายหัวสด อบแห้งแปรรูป	/		
9	นายวัลลภ ปัสสาโก	ว่านชักมดลูก	0.125	430	/	/	ขายหัวสด อบแห้งแปรรูป			
10	นางวิลัย ประมูลจักโก	เพรชสังฆาต	0.25	220	/	/	ขายหัวสด อบแห้งแปรรูป			
11	นางลาวัลย์ อะทุมขาย	ว่านชักมดลูก	0.125	620	/	/	ขายหัวสด อบแห้งแปรรูป			
12	นายพิมล นามค้ำ	ว่านชักมดลูก	0.25	1100	/	/	ขายหัวสด อบแห้งแปรรูป			
13	นางเสียง กำมหาวงศ์	ว่านชักมดลูก	0.125	480	/	/	ขายหัวสด อบแห้งแปรรูป	/		
14	นายสมจิตร ชันไธสงค์	ว่านชัก	0.125	530	/	/	ขายหัวสด			

		มดลูก					อบแห้งแปรรูป			
15	นางสุภาพ ปะทังโข	ว่านชักมดลูก	0.25	900	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป	/		
16	นางดารา รัดรองไต้	ว่านชักมดลูก	0.125	400	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
17	นางสกล ฝอยเงิน	ว่านชักมดลูก	0.125	500	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
18	นายสุทธิรักษ์ บูรพุทธ	ขมิ้นชัน	0.125	400	/	/				
19	นายประดิษฐ์ สัจจัง	ขมิ้นชัน	0.125	340	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
20	นางวันเพ็ญ ปะโสทะกัง	ขมิ้นชัน	0.125	420	/	/				
21	นางหนูเก่ง หมู่หัวนา	ขมิ้นชัน	0.25	600	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
22	นางบัวไข สังกานอ	ว่านชักมดลูก	0.25	1200	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
23	นายจำลอง อภัยไธยสง	ว่านชักมดลูก	0.125	540	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
24	นางสมบูรณ์ ปัดภานัง	ว่านชักมดลูก	0.25	1000	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
25	นางสมพร ปะทังคะติ	ว่านชักมดลูก	0.125	640	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
26	นางจุฬา มาตงามเมือง	ว่านชักมดลูก	0.25	890	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
27	นางคำพันธ์ ปะไสทะกัง	ว่านชักมดลูก	0.125	300	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
28	นายพิมล นามล้ำ	ว่านชักมดลูก	0.125	450	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
29	นางอั้ว สุกใส*	ว่านชักมดลูก	0.125	330	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป	/		
30	นายแดง สัจจัง	ว่านชักมดลูก	0.25	800	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป	/		
31	นางเกษร ทองย่อม	ว่านชักมดลูก	0.25	900	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
32	นางสมจิตร สาแก*	ว่านชักมดลูก	0.125	420	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป	/		
33	นายประสิทธิ์ รัตนะแสง	ว่านชักมดลูก	0.125	500	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
34	นางบัวสอน พลเยี่ยม	ว่านชักมดลูก	0.125	380	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป	/		
35	นางสาวแล วรจันทร์	ไพล	0.25	400	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป	/		
36	นายมงกุฎ บุดทะสุ	ว่านชักมดลูก	0.25	800	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
37	นางนิธิพร สืบสุนทร	ว่านชัก	0.125	350	/	/	ขายหัวสด			

		มดลูก					อบแห้งแปรรูป			
38	นางสาวบานเย็น บุญพา	ว่านชักมดลูก	0.25	900	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
39	นางอรทัย ปิตตาเคนัง	ว่านชักมดลูก	0.125	400	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
40	นายบุญถม ทะจำเริญ	ว่านชักมดลูก	0.25	950	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
41	นายธนิณท์ ประยงค์	ไพล	0.125	300	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป	/		
42	นายบุญสวน กำมหาวงศ์	ว่านชักมดลูก	0.125	540	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
43	นางหนูเก่ง หมู่หัวนา	ว่านชักมดลูก	0.125	400	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
44	นางบัวไข สังกานอ	ว่านชักมดลูก	0.125	470	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
45	นางสมพร ปะทังคะติ*	ว่านชักมดลูก	0.125	500	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
46	นางสาวกชกร ปะกาสังข์	ว่านชักมดลูก	0.125	520	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
47	นางพรรณี ตะภูวิญญู*	ว่านชักมดลูก	0.25	1060	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
48	นางสุภาพ ปะทังโข	ว่านชักมดลูก	0.25	1120	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
49	นางดารา รัดรองไต้	ว่านชักมดลูก	0.125	430	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			
50	บรรจง แคนตะ	ว่านชักมดลูก	0.125	400	/	/	ขายหัวสดอบแห้งแปรรูป			

***ส่งประเมิน อินทรีย์**

ยอดขายภาพรวมกลุ่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 35.59 (ไม่ได้เก็บแยกรายบุคคล)

ในการนี้ปีที่ 2 ผู้เสนอโครงการ มีวัตถุประสงค์จะส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยเลือกแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาต้มสมุนไพรเพื่อทำชาสุขภาพจากสูตรภูมิปัญญาของชุมชน โดยการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในและทดสอบสาระสำคัญในห้องปฏิบัติการโดย ดร.พรพิษณุ ธรรมปัทม์ และ ผศ.ดร.ภญ.อรนุช วงศ์วัฒเสถียร จำนวน 3 สูตร และแปรรูปสมุนไพรเป็นสครับขัดผิว การพัฒนาส่วนประสมทางการตลาด 4Ps การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย การสร้าง Branding storytelling การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายและสร้างการรับรู้แก่ผู้บริโภคโดยใช้การทำตลาดออนไลน์ (Digital marketing) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาแผนธุรกิจ Business Model Canvas โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกพืชสมุนไพรตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานตลอดจนธุรกิจให้ปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใน เพื่อผลักดันให้มีการดำเนินการพัฒนาพืชสมุนไพรของประเทศอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

6. <u>วัตถุประสงค์</u>

ปีที่ 2

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดของผลิตภัณฑ์สมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพร เพิ่มความหลากหลาย และสร้างผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น
2. เพื่อการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนผ่านแอพพลิเคชั่น สร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
3. เพื่อพัฒนาแผนธุรกิจ Business Model Canvas โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

ปีที่ 2

1. ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสมุนไพรโดยใช้วัตถุดิบในพื้นที่
2. ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ได้มาตรฐาน GAP อย. , OTOP
3. รูปแบบในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ผ่านการวิเคราะห์ศักยภาพผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 ผลิตภัณฑ์ ที่ถูกเลือกและมีศักยภาพสามารถแข่งขันในตลาดได้
4. หลักสูตรฝึกอบรมการเขียนแผนธุรกิจ Business Model Canvas ให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพร
5. ผลิตภัณฑ์ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบที่กำหนด
6. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้รับความรู้เรื่องการตลาดออนไลน์ การพัฒนาภาพลักษณ์ การสร้าง แบรนด์ การสร้างการยอมรับในกลุ่มลูกค้า การสร้างโปรโมชั่นเร่งกระบวนการตัดสินใจซื้อ การจัดการด้านการเงินผ่านระบบออนไลน์ การตอบข้อซักถามลูกค้าและบริการจัดส่งสินค้าให้ถึงมือลูกค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain)
7. จำนวนช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย
8. แผนการประชาสัมพันธ์และรายการสินค้าเพื่อจัดจำหน่ายผ่านแอพพลิเคชั่น
9. องค์ความรู้ บทเรียนเพื่อพัฒนาต่อยอดขยายผลสู่ผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่นๆ ทำให้ผลิตภัณฑ์ขายได้เพิ่มขึ้นและสมาชิกกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น
10. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตสมุนไพรเชิงพานิชย์

<u>เชิงปริมาณ</u>

1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์สมุนไพร ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน อย., OTOP (ต่อปี)
2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนและ OTOP
3. จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรได้รับความรู้เรื่องผลิตวัตถุดิบ(สมุนไพร) อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน GAP
4. กลุ่มเกษตรกรได้รับความรู้เรื่องการรับรองมาตรฐานการผลิต อย. , OTOP และห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain)
5. จำนวนองค์ความรู้และนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร

- ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรสู่มาตรฐาน
- การสร้างแบรนด์ การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย และการประชาสัมพันธ์
- ถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาสมุนไพรสู่สาธารณชน

เชิงคุณภาพ

1. ข้อมูลองค์ความรู้ ภูมิปัญญา หมอยาสมุนไพรที่รวบรวมอย่างเป็นระบบ
2. หลักสูตรฝึกอบรมการเขียนแผนธุรกิจชุมชนสมุนไพรที่ตรงตามความต้องการของชุมชน
3. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพรได้รับความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้านการตลาดและช่องทางการจัดจำหน่าย

7. <u>ที่มาของความต้องการ</u> : โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ☐ ที่ต้องการและกรอกข้อมูลพร้อมหลักฐานตามที่ระบุ

☐ เป็นความต้องการจากการให้บริการคำปรึกษา
ระบุหมายเลขคำปรึกษาในระบบ CMO : .....

☐ เป็นความต้องการที่อยู่ในแผนพัฒนาหมู่บ้านของชุมชนที่เสนอโครงการ (แนบแผนพัฒนาหมู่บ้าน)

☐ เป็นความต้องการของสมาชิก อสวท.
ระบุชื่อสมาชิก อสวท.....หมายเลขสมาชิกอสวท.....

☑ เป็นความต้องการจากจังหวัดที่เสนอผ่าน ศวภ.

☑ เป็นความต้องการที่จะต่อยอดจากโครงการที่เคยได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนอื่น
ระบุแหล่งทุน <u>สสส.</u> ปีที่ดำเนินการ <u>2561</u>

☞*แนบผลการดำเนินงานและผลสำเร็จที่ผ่านมาประกอบด้วย*

8. <u>แผนวิทยาศาสตร์ชุมชน</u> :

9. <u>แผนธุรกิจชุมชน</u> :

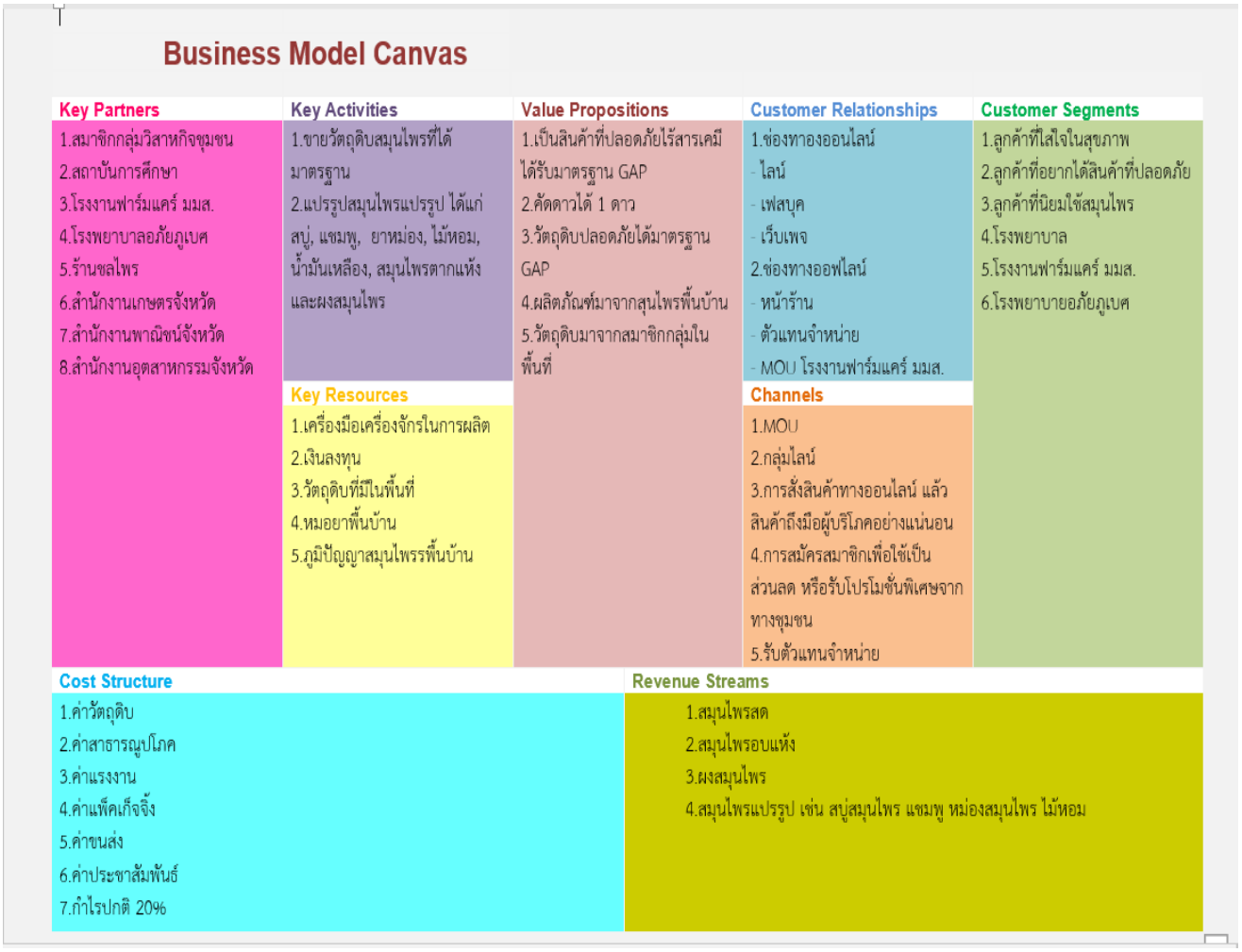

10. <u>หน่วยงานสนับสนุน :</u>

ชื่อหน่วยงาน/สถาบันการศึกษา	รูปแบบการสนับสนุน[4]
1.มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	นักวิชาการด้านการเกษตร อินทรีย์ พืช เคมี เภสัชกร เทคโนโลยีอาหาร แปรรูป และการตลาด
2.องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคู	-กำหนดนโยบายในการพัฒนาเป็นหมู่บ้านวิทยาศาสตร์ -อาคารสถานที่
3.สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม	การประเมินเข้าสู่มาตรฐาน GAP
4.สำนักงานพัฒนาชุมชนจังวัดมหาสารคาม	-วิทยากร -การประเมินเข้าสู่มาตรฐาน OTOP

11. <u>แผนการดำเนินงาน</u>

ปีที่	กิจกรรม	output	Outcome	Impact
ปีที่ 1 2563 ดำเนินการแล้ว	กิจกรรมที่ 1 - รวบรวม สังเคราะห์องค์ความรู้ภูมิปัญญาสมุนไพร หมอยาสมุนไพรพื้นบ้าน --คัดเลือกผลิตภัณฑ์สมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจสมุนไพรในจังหวัดมหาสารคาม	-คู่มือภูมิปัญญาสมุนไพร หมอยาสมุนไพรพื้นบ้าน -คูมือความหลากหลายของสมุนไพรในพื้นที่ -จำนวนสมุนไพรที่คัดเลือกตามความต้องการของตลาด	-ได้สารสนเทศที่ถูกต้องเกี่ยวกับภูมิปัญญาสมุนไพร -ได้สารสนเทศสมุนไพรในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม -ผลิตพืชสมุนไพรที่ตรงกับความต้องการของตลาด	-ชุนรุ่นหลังได้สืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาสมุนไพรพื้นบ้าน -ผู้บริโภคได้รับความรู้เกี่ยวกับสมุนไพร -ผู้บริโภคและผู้ผลิตมีความปลอดภัยในการใช้ผลิตภัณฑ์ -ขายวัตถุดิบสมุนไพรได้มากขึ้น
	กิจกรรมที่ 2 - นำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปพัฒนากระบวนการผลิตสมุนไพรให้มีคุณภาพมาตรฐาน - อบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง การสกัดสารสำคัญจากสมุนไพรท้องถิ่นสู่มาตรฐาน อย. และ OTOP	- จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรได้รับความรู้เรื่องผลิตวัตถุดิบ(สมุนไพร)อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน GAP - จำนวนของผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP, อย. , OTOP	- เกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพรได้รับความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเข้าสู่มาตรฐาน -ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่มีมูลค่าสูงตามมาตรฐาน GAP, อย. และ OTOP	-เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ -ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในคุณภาพของผลิตภัณฑ์ -กลุ่มวิสาหกิจมีรายได้เพิ่มขึ้นจากผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง
ปีที่ 2 2564	กิจกรรมที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดของผลิตภัณฑ์สมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพร เพิ่มความหลากหลาย และสร้างผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงโดยใช้วัตถุดิบใน	-ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสมุนไพรโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น -ผลิตภัณฑ์สมุนไพรที่ได้มาตรฐาน GAP อย. , OTOP -รูปแบบในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ผ่านการวิเคราะห์ศักยภาพผลิตภัณฑ์	-ผลิตภัณฑ์สมุนไพรตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค -กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้รับความรู้เรื่องการตลาดออนไลน์ การพัฒนาภาพลักษณ์ การสร้างแบรนด์ การสร้างการยอมรับใน	-กลุ่มลูกค้ามีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์สร้างความจงรักภักดีต่อผลิตภัณฑ์ -องค์ความรู้ บทเรียนเพื่อพัฒนาต่อยอดขยายผลสู่ผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่นๆ ทำให้ผลิตภัณฑ์ขายได้เพิ่มขึ้นและสมาชิกกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น

	ท้องถิ่น -สำรวจพฤติกรรมการผู้บริโภค -อบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับ ส่วนประสมทางการตลาด แผนธุรกิจ Business Model Canvas โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	จำนวน 5 ผลิตภัณฑ์ ที่ถูกเลือกและมีศักยภาพสามารถแข่งขันในตลาดได้ -หลักสูตรฝึกอบรมการเขียนแผนธุรกิจ Business Model Canvas ให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพร -ผลิตภัณฑ์ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบที่กำหนด -แผนการประชาสัมพันธ์และรายการสินค้าเพื่อจัดจำหน่ายผ่านแอพพลิเคชั่น	กลุ่มลูกค้า การสร้างโปรโมชั่นเร่งกระบวนการตัดสินใจซื้อ การจัดการด้านการเงินผ่านระบบออนไลน์ การตอบข้อซักถามลูกค้าและบริการจัดส่งสินค้าให้ถึงมือลูกค้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply chain) -ส่งเสริมสนับสนุนการผลิตสมุนไพรเชิงพานิชย์	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการ
	กิจกรรมที่ 4 เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ของผลิตภัณฑ์สมุนไพร	จำนวนช่องทางการจัดจำหน่าย	ผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จัก เข้าถึงได้ง่าย	ยอดขายผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพิ่มขึ้น
ปีที่ 3 2565	กิจกรรมที่ 5 จัดแสดงผลิตภัณฑ์สมุนไพรแปรรูปในจังหวัดมหาสารคาม ที่ได้รับการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงสู่สาธารณชน	จำนวนผู้เข้าชมนิทรรศการ	ผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักมากขึ้น	ผลิตภัณฑ์ขายได้มากขึ้น
	กิจกรรมที่ 6 ถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่กลุ่มเป้าหมายอื่น และพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดทำคู่มือสมุนไพรพื้นบ้าน หมอยา และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนากลุ่มผู้ผลิตสมุนไพร	จำนวนองค์ความรู้และนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร -ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรสู่มาตรฐาน -การสร้างแบรนด์ การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย และการประชาสัมพันธ์ -ถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาสมุนไพรสู่สาธารณะชน	องค์ความรู้ถ่ายทอดสู่สาธารณชน	มีการนำองค์ความรู้ไปพัฒนาต่อ

ปีที่ 2 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

กิจกรรม	2563			2564									รวมเงิน (บาท)
	ไตรมาสที่ 1			ไตรมาสที่ 2			ไตรมาสที่ 3			ไตรมาสที่ 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
กิจกรรมที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดของผลิตภัณฑ์สมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพร เพิ่มความหลากหลาย และสร้างผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น -สำรวจพฤติกรรมการผู้บริโภค -อบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับ ส่วนประสมทางการตลาด แผนธุรกิจ Business Model Canvas โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	←	—	—	—	—	→	←	—	→				95,900
กิจกรรมที่ 4 เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ของผลิตภัณฑ์สมุนไพร										←	—	→	90,500
แผนเงิน : ตามไตรมาส				95,900			90,500						186,400

ปีที่ 3 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

กิจกรรม	2564			2565									รวมเงิน (บาท)
	ไตรมาสที่ 1			ไตรมาสที่ 2			ไตรมาสที่ 3			ไตรมาสที่ 4			
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
กิจกรรมที่ 5 จัดแสดงผลิตภัณฑ์สมุนไพรแปรรูปในจังหวัดมหาสารคาม ที่ได้รับการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงสู่สาธารณชน	←	—	—	—	—	→							180,000
กิจกรรมที่ 6 ถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่กลุ่มเป้าหมายอื่นและพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการพัฒนากลุ่มผู้ผลิตสมุนไพร							←	—	—	—	—	→	120,000
แผนเงิน : ตามไตรมาส	100,000			80,000			80,000			40,000			300,000

12. เป้าหมายผลผลิต/ผลลัพธ์ และตัวชี้วัด (ระยะ 3 ปี)

ผลผลิต/ผลลัพธ์	หน่วย	ค่าเป้าหมาย		
		2563	2564	2565
1. จำนวนผู้รับบริการ	คน	50	50	50
2. จำนวนเทคโนโลยีที่มีการถ่ายทอด ระบุชื่อ(เทคโนโลยีหลัก/รอง) 2.1 เทคโนโลยี การปลูกพืชสมุนไพรระบบ GAP ปีที่ถ่ายทอด 2563 2.2 เทคโนโลยี การแปรรูปสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน ปีที่ถ่ายทอด 2564 2.3 เทคโนโลยี หมู่บ้านภูมิปัญญาสมุนไพรพื้นบ้าน ปีที่ถ่ายทอด 2565	แปลง	10	25	50

3. จำนวนผลิตภัณฑ์ที่จากกระบวนการพัฒนา/ต่อยอด(ระบุชื่อผลิตภัณฑ์) 3.1 ชาสมุนไพรบำรุงร่างกายสูตรสำหรับผู้ชาย 3.2 ชาสมุนไพรบำรุงร่างกายสูตรสำหรับผู้หญิง 3.3 แชมพูสมุนไพรแก้ปัญหาผมเสีย และผมหงอก 3.4 สครับ 3.5 ไม้หอมสมุนไพร	ผลิตภัณฑ์	2	5	5
4. จำนวนวิทยากรชุมชนที่สร้างความเชี่ยวชาญในเทคโนโลยีที่ถ่ายทอด (แต่ละเทคโนโลยีตามข้อ 2)	คน	5	10	20
5. ประมาณการผู้นำเทคโนโลยี/องค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์	คน	50	80	100
6. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการ	ร้อยละ	90	90	90
7. ประมาณการมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น	บาท	600,000	800,000	1,000,000

13.<u>ผลกระทบ</u>

- **เศรษฐกิจ**

- <u>กรณี</u> เพิ่มรายได้

<u>รายได้จากการจำหน่ายพืชสมุนไพร (ว่านชักมดลูก ขมิ้นชัน หญ้ารีแพร์ ไพล เพชรสังฆาต) 101 ไร่ x 40,000 บาท เป็นเงิน 4,040,000 บาท</u>

<u>รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพร เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 30</u>

- <u>กรณี</u> ลดรายจ่าย

<u>ลดรายจ่ายการใช้ยาแผนปัจจุบัน อย่างน้อยร้อยละ 10</u>

- **สังคม** (เช่น เกิดการจ้างงาน ลดการย้ายถิ่นฐาน ครอบครัวเป็นสุข เป็นต้น)

<u>1.เกิดอาชีพเสริมในชุมชน</u>

<u>2.ลดการย้ายถิ่นฐานไปทำงานในเมือง</u>

- **สิ่งแวดล้อม**(เช่น การลดปัญหามลพิษ การเพิ่มพื้นที่ป่า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น)

<u>เพิ่มพื้นที่ปลูกสมุนไพร และลดการใช้สารเคมี ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม</u>

14. <u>รายละเอียดงบประมาณที่ขอในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564</u>

ปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ขอรับการสนับสนุนงบประมาณเป็นเงิน.....186,400..... บาท

ที่	โครงการหมู่บ้านภูมิปัญญาสมุนไพรเจ้าเวหาบ้านหนองป่าน	รวม งบประมาณ	งบดำเนินงาน		
			ค่าตอบแทน	ค่าใช้สอย	ค่าวัสดุ
1	**กิจกรรมที่ 3**				
	ส่งเสริมและพัฒนาส่วนประสมทางการตลาด (4Ps) ของผลิตภัณฑ์สมุนไพรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพร เพิ่มความหลากหลาย และสร้างผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น -ทดสอบศักยภาพผลิตภัณฑ์ที่เป็นภูมิปัญญาของกลุ่มได้แก่ ยาต้มสูตรบำรุงร่างกาย 2 สูตร ได้แก่สูตรบำรุงร่างกายเพศชาย และสูตรบำรุงเพศหญิง เพื่อวางแผนการเข้าสู่มาตรฐาน อย. -พัฒนาผลิตภัณฑ์สครับ			9,000	
	- สำรวจพฤติกรรมการผู้บริโภค ลงพื้นที่สำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคที่เคยใช้สมุนไพรต้มบำรุงร่างกายเพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ (ชาชงสมุนไพร, แชมพู, สครับ,ยาดมไม้หอม) ให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค			5,000	
	อบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับ ส่วนประสมทางการตลาด (4Ps) แผนธุรกิจ Business Model Canvas โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน 1.1ค่าตอบแทนวิทยากรในการอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 3 คน 6 ชั่วโมง ชั่วโมงละ 600 บาท x 3 วัน		32,400		
	1.2 ค่าอาหารกลางวัน 150 บาทx 1 มื้อ x 50 คน x 3 วัน			36,000	
	1.3 ค่าอาหารว่าง และเครื่องดื่ม 25 บาท/มื้อ จำนวน 2 มื้อ x 50 คน x 3 วัน			12,000	
	1.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ครั้งละ 500 บาท จำนวน 3 วัน			1,500	
2	**กิจกรรมที่ 4**				
	- จัดทำสื่อ โดยใช้ Content Marketing ภูมิปัญญาหมอยาที่มีชื่อเสียงเป็น Story telling เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายของผลิตภัณฑ์สมุนไพร				

	- อบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชาชงสมุนไพรบำรุงร่างกาย สครับ แชมพูสมุนไพรยาดมไม้หอม จากสมุนไพรท้องถิ่นสู่มาตรฐาน อย. และ OTOP				
	2.1 ค่าตอบแทนวิทยากรในการอบรมสัมมนา จำนวน 2 คน 6 ชั่วโมง ชั่วโมงละ 600 บาท x 3 วัน		21,600		
	2.2 ค่าอาหารกลางวัน 80 บาทx 1 มื้อ x 50 คน x 5 วัน			36,000	
	2.3 ค่าอาหารว่าง และเครื่องดื่ม 25 บาท/มื้อ จำนวน 2 มื้อ x 50 คน x 5 วัน			12,000	
	2.4 ค่าวัสดุเอกสารอบรม ชุดละ 100 บาท จำนวน 50 ชุด				10,960
	2.5 ค่าเช่าเหมารถตู้ 1,800 จำนวน 5 วัน			7,500	
	2.7 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ครั้งละ 500 บาท จำนวน 5 วัน			2,440	
	รวม	**186,400**	**54,000**	**121,440**	**10,960**

15. <u>การรายงานผล ประเมินผลและติดตามผล</u> :

15.1 หน่วยงานรับงบประมาณต้องรายงานความก้าวหน้าในระบบคลินิกเทคโนโลยีออนไลน์ (www.clinictech.most.go.th/online/index.asp) รายไตรมาส 4 ครั้ง/ปี

15.2 หน่วยงานรับงบประมาณต้องประเมินผลความพึงพอใจในการให้บริการ

15.3 หน่วยงานรับงบประมาณต้องจัดส่งรายงานฉบับสมบูรณ์พร้อมหนังสือนำส่งจากต้นสังกัด สามารถส่งข้อมูลในรูปดิจิทัลไฟล์ โดยสามารถจัดส่งหลังสิ้นสุดโครงการ หรือ ภายใน 15 วันหลังสิ้นสุดปีงบประมาณ

16. <u>การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์</u> :

หน่วยงานรับงบประมาณ ต้องแสดงข้อความและสัญลักษณ์ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรม การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และยินดีให้ความร่วมมือเข้าร่วมจัดแสดงผลงานในกิจกรรมต่างๆ ตามที่ร้องขอ พร้อมทั้งทำตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ระบุในคู่มือการดำเนินงานฯ ทุกประการ

(<u>นางสาวธันยชนก ปะวะละ</u>)
ผู้เสนอโครงการ
ตำแหน่ง อาจารย์

สำหรับหมู่บ้าน วท.(ใหม่)

แบบฟอร์มแสดงเจตจำนงเข้าร่วมเป็นหมู่บ้าน วท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

เขียนที่ บ้านหนองบ้าน
ที่อยู่ ต.หนองฉาง อ.เมืองอุทัย
จ.อุทัยธานี
วันที่ 28 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2563

เรื่อง ขอเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านแม่ข่ายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
เรียน ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อ/ที่อยู่ของสมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ

ด้วยข้าพเจ้า(นาย/~~นาง/นางสาว~~) ประยุทธ มารยาทงาม ตำแหน่งในหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน
และสมาชิก.....คน มีความต้องการจะนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปแก้ปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ดังนี้ (ระบุปัญหา ความต้องการที่จะนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ในหมู่บ้าน/ชุมชน)

1. การแปรรูปสมุนไพร
2. การต่อยอดผลิตภัณฑ์สมุนไพรด้านเครื่องสำอาง
3. การหาช่องทางการจัดจำหน่าย

ทั้งนี้ทางหมู่บ้าน/ชุมชน/กลุ่ม ได้ ประสานงานในเบื้องต้นกับหน่วยงานในท้องถิ่น เช่น (โปรดระบุชื่อหน่วยงานและผู้ประสานงาน) ที่จะร่วมสนับสนุนฯ ในการดำเนินการ หากได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการ ดังนี้

1. หน่วยงาน อาสาสมัครบริบาลท้องถิ่น ชื่อผู้ประสานงาน นายวิโรจน์ ศิริสวาท
2. หน่วยงาน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน สมุนไพร ชื่อผู้ประสานงาน นางภูวิจ แซ่เอี๊ย
3. หน่วยงาน.....ชื่อผู้ประสานงาน.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ประยุทธ มารยาทงาม
(ประยุทธ มารยาทงาม)

ผู้แสดงเจตจำนง

มือถือประธานกลุ่ม/ผู้นำชุมชนของผู้เสนอ โทร 095-310-9819

หมายเหตุ :กรุณาแนบรายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการพร้อมระบุอาชีพของแต่ละคน ไม่ต่ำกว่า 50 คนต่อหมู่บ้าน โดยให้ใส่ข้อมูลลงในตารางที่แนบ

รายชื่อสมาชิกกลุ่มสมุนไพร

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ที่อยู่(หมู่ที่/ตำบล/อำเภอ/จังหวัด)	อาชีพ	ผลิตผล/ผลิตภัณฑ์
1	นางภูมิใจ หมอเมือง	เลขที่ 25 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ขมิ้นชัน ไพล ฟ้า
2	นางสุภาพ ปะทังโข	เลขที่ 1 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
3	นางดารา รัตน์รองไต้	เลขที่ 55 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
4	นางสมพร แสงเนตร	เลขที่ 115 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
5	นางอรทัย ปัตตาเคนัง	เลขที่ 81 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
6	นางจุฬา มาตรงามเมือง	เลขที่ 160 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
7	นางมุกดา แก่นภักดี	เลขที่ 72 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
8	นางสาวกชกร ปะเทสัง	เลขที่ 33 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
9	นางพัชรี ปาโสรักษ์	เลขที่ 20 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
10	นางละไม สาแก	เลขที่ 42 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ขมิ้นชัน
11	นางสำเนียง ปาโสรักษ์	เลขที่ 12 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
12	นางสงวน สุราช	เลขที่ 52 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ขมิ้นชัน
13	นางคำนาง ปักการะถา	เลขที่ 6 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
14	นางรุนณีย์ มะทิปิติไข	เลขที่ 18 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ขมิ้นชัน
15	นางคำพันธ์ ปะโสทะกัง	เลขที่ 14 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
16	นายปกรณ์เดช อือทุม	เลขที่ 4 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
17	นางทองมาก มาลา	เลขที่ 2 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ขมิ้นชัน
18	นางปาน อืดทุม	เลขที่ 61 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
19	นางปอลย์ จำจิตร	เลขที่ 5 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
20	นายแดง มาลา	เลขที่ 10 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
21	นายเสาร์ เวฬุวันเนา	เลขที่ 11 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
22	นายไพวัลย์ อุ่นซิน	เลขที่ 14 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ขมิ้นชัน
23	นางถนอมจันทร์ ปะโพทะกัง	เลขที่ 13 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
24	นางเข็มพร อืดทุม	เลขที่ 82 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
25	นายคำหมั่น จันทร์ฟอง	เลขที่ 47 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
26	นายพิมล นามล้ำ	เลขที่ 43 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
27	นางมวย นามล้ำ	เลขที่ 22 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
28	นายสมาน มาลา	เลขที่ 14 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
29	นายจักรกริช ลุนละวงศ์	เลขที่ 54 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
30	นายสุวรรณ บุญนา	เลขที่ 51 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
31	นางสาวบุษกร ทองหล่อ	เลขที่ 26 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
32	นางสังวร บุญทัน	เลขที่ 28 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
33	นายทองจันทร์ ปลายสวน	เลขที่ 70 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
34	นายอุเทน ปัสสาโก	เลขที่ 108 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล

35	นางผา สีทานคตะ	เลขที่ 27 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
36	นางวิลัย ประมูลจักโก	เลขที่ 109 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
37	นางวงเดือน ศรีรบุตร	เลขที่ 56 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
38	นายจำลอง อภัยไธสง	เลขที่ 29 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
39	นางหนูจี ปะหุปะไพ	เลขที่ 42 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
40	นางเรืองอุไร แก้วพา	เลขที่ 36 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
41	นางบุญหลาย ปะโสทะภัง	เลขที่ 119 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
42	นางเรียง เวฬุตัง	เลขที่ 9 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
43	นายประสิทธิ์ รัตนแสง	เลขที่ 4 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
44	นายพรม แคนติ	เลขที่ 57 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
45	นายบุญทัน ลาภา	เลขที่ 24 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
46	นางสกล ฝอยเงิน	เลขที่ 21 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
47	นางนิยม สุทธิสา	เลขที่ 88 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
48	นางรัตนา บ่าพิมาย	เลขที่ 15 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
49	นางเบ็ง ด้วงกระยอม	เลขที่ 130 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
50	นางอั๊ว สุกใส	เลขที่ 114 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล

ประเภทผลิตภัณฑ์ OTOP ที่พัฒนา

รายการผลิตภัณฑ์	**ค่าเป้าหมาย (ระบุหน่วย)**	**ผลดำเนินการ (ระบุหน่วย)**	**หมายเหตุ**
1. ชาสมุนไพรบำรุงร่างกายสูตรสำหรับผู้ชาย	1 สูตร		
2. ชาสมุนไพรบำรุงร่างกายสูตรสำหรับผู้หญิง	1 สูตร		

3. แชมพูสมุนไพรแก้ปัญหาผมเสียและผมหงอก	1 สูตร		
4. สครับ	2 สูตร (ไพลสดและกาแฟ)		
5. ไม้หอมสมุนไพร	1 สูตร		
6.ฟ้าทะลายโจร	. 1 สูตร		

4.2 ผู้ประกอบการที่พัฒนา

ผู้ประกอบการประเภทผลิตภัณฑ์	ค่าเป้าหมาย (ราย)	ผลดำเนินการ (ราย)	หมายเหตุ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพรตำบลหนองคู	1 กลุ่ม	1 กลุ่ม	
สมาชิกกลุ่มที่ได้รับการพัฒนา	120 คน	120 คน	

4.3 ผลลัพธ์/ผลดำเนินการเชิงคุณภาพ

ผลการดำเนินงานโครงการตามวัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดของผลิตภัณฑ์สมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพร เพิ่มความหลากหลาย และสร้างผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น
2. เพื่อการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนผ่านแอพพลิเคชั่น สร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
3. เพื่อพัฒนาแผนธุรกิจ Business Model Canvas โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทที่ 2
การดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี

โครงการหมู่บ้านภูมิปัญญาสมุนไพรเจ้าเวหา บ้านหนองป้าน ตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม คณะกรรมการดำเนินงานโครงการได้สอบทานสภาพปัญหาและความต้องการของพื้นที่ พบว่า สินค้าชุมชนไม่มีความหลากหลาย ผลิตสินค้าไม่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ไม่สามารถต่อรองราคาสินค้าได้ บรรจุภัณฑ์ที่ไม่ทันสมัย ขาดช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย จึงได้มีการจัดกิจกรรมการดำเนินงานดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาส่วนประสมทางการตลาดของผลิตภัณฑ์สมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพร เพิ่มความหลากหลาย และสร้างผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น
2. เพื่อการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนผ่านแอพพลิเคชั่น สร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
3. เพื่อพัฒนาแผนธุรกิจ Business Model Canvas โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงจากสมุนไพรท้องถิ่นสู่มาตรฐาน

คัดกรองผู้ร่วมประชุมตามมาตรการเฝ้าระวังโควิด-19

สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการปีที่ 2

อบรมให้ความรู้มาตรฐานการผลิตสมุนไพร

เลือกผลิตภัณฑ์ที่ต้องการพัฒนา ได้แก่ ยาต้มสมุนไพรสูตร บำรุงเพศชาย และสูตรบำรุงเพศหญิง สครับสูตรไพลสด และสูตรกาแฟ ยาหม่องและไม้หอม แชมพูสมุนไพร ฟ้าทำลายโจร

นำยาต้มสูตรโบราณวิเคราะห์ ในห้องปฏิบัติการ อาจารย์ ดร.พรพิษณุ ธรรมปัทม์

กำหนดสัดส่วน (ส่วนผสมของชาสมุนไพรต้องได้รับมาตรฐาน) ชาสมุนไพรสำหรับผู้หญิง

1.	รีแพร์	3 ขีด	9.375%
2.	รากสามสิบ	5 ขีด	15.625%
3.	ไพล	5 ขีด	15.625%
4.	ว่านชักมดลูก	5 ขีด	15.625%
5.	กำแพงเจ็ดชั้น	5 ขีด	18.625%
6.	ฝางแดง	5 ขีด	15.625%
7.	ชะเอม	3 ขีด	9.375%
8.	หญ้าหวาน	1 ขีด	3.125%
	3,200 กรัม		100%

ชาสมุนไพรสำหรับผู้ชาย

1.	กำแพงเจ็ดชั้น	5 ขีด	13.889%
2.	พลังช้างสาร	5 ขีด	13.889%
3.	ม้ากระทืบโรง	5 ขีด	13.889%
4.	ฝางแดง	5 ขีด	13.889%
5.	ชะเอม	5 ขีด	13.889%

6. หญ้าหวาน 1ขีด 2.778%
7. ไพล 5ขีด 13.889%
8. ว่านชักมดลูก 5ขีด 13.889%

100%

กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาส่วนประสมทางการตลาด (4Ps) ของผลิตภัณฑ์สมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกสมุนไพร เพิ่มความหลากหลาย และสร้างผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัยและ

ยาส้มสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสมุนไพรเพื่อสุขภาพ **“ชลไพร”**

บำรุงเพศชาย

สรรพคุณ : บำรุงกำลัง บำรุงร่างกาย แก้อ่อนเพลีย เสริมกำลังชาย ช่วยให้เลือดไหลเวียนได้ดี
เพื่อสุขภาพแข็งแรง ลดอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย

ส่วนประกอบสำคัญ : สมุนไพรจากธรรมชาติ 100%
พลังช้างสาร ม้ากระทืบโลง พลังเสือโคร่ง กำแพงเจ็ดชั้น

วิธีใช้ : **ใช้ 1 ซองแช่ในน้ำร้อน 1 แก้ว**

สมุนไพรเพื่อสุขภาพ **“ชลไพร”**

บำรุงเพศหญิง

สรรพคุณ : บำรุงเลือด ขับน้ำคาวปลา กระชับมดลูก บำรุงน้ำนม แก้อ่อนเพลีย
ช่วยให้เลือดไหลเวียนได้ดี
เพื่อสุขภาพแข็งแรง ลดอาการปวดเมื่อย

ส่วนประกอบสำคัญ : สมุนไพรจากธรรมชาติ 100%
ว่านชักมดลูก หญ้ารีแพร์ ฝางแดง

ผลิตชาชงสมุนไพรเพื่อตอบโจทย์ผู้บริโภคยุคใหม่

วิเคราะห์ต้นทุนและการวางแผนกำไร (ใส่เครื่องซีลถุงชา 2.5 กรัม)

ผลิตได้ชา 3,200 กรัม (ต้นทุน 1,470 บาท) บรรจุถุงละ 2.5 กรัม

3200/2.5 = 1280 ถุง / 6 ถุง/ซอง

213 ถุง x 35 บาท = 7,455 บาท

7455-1470 = 5,985 บาท

แปรรูปเป็นผงสมุนไพร และอัดแคปซูล

อบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาสครับขัดผิว

สครับไพลขัดผิว

ส่วนประกอบ

ไพลแก่ 1 กิโลกรัม 30 บาท

มะขามเปียก 0.5 กิโลกรัม 50 บาท

เกลือ 100 กรัม 2 บาท

สารส้ม 100กรัม 2 บาท

พิมเสน 100กรัม 140 บาท

การบูร 150 กรัม 79.5 บาท

น้ำต้มสุก 500 มิลลิลิตร 5 บาท

308.5 บาท

ขั้นตอนการทำ

ปอกเปลือกไพลให้สะอาด หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ โขลก(ตำ)ให้ละเอียด มะขามเปียกคั่นเอาแต่เนื้อ ใส่เกลือและสารส้ม คนให้ละลายเติมพิมเสนและการบูรลงไปคนให้เข้ากัน จากนั้นใส่ไพลแก่ที่โขลกแล้วลงไปคนให้เข้ากัน เพื่อให้เข้ากันดีขึ้นนำไปปั่นด้วยเครื่องปั่นเติมน้ำเล็กน้อย

ขนาด 350 กรัม ราคา 130 บาท

ขนาด 200 กรัม ราคา 80 บาท

ต้นทุน 410 บาท ขายได้ 980 บาท กำไร 570 บาท (58.16 %)

การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และโลโก้

การพัฒนาแผนธุรกิจ Business Model Canvas โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน
โดย ว่าที่ รต.ภาณุทัต สวัสดิ์ถาวร อาจารย์ประจำสาขาการจัดการ

Business Model Canvas

Key Partners	Key Activities	Value Propositions	Customer Relationships	Customer Segments
1.สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2.สถาบันการศึกษา 3.โรงงานฟาร์มแคร์ มมส. 4.โรงพยาบาลอภัยภูเบศ 5.ร้านชลไพร 6.สำนักงานเกษตรจังหวัด 7.สำนักงานพาณิชย์จังหวัด 8.สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด	1.ขายวัตถุดิบสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน 2.แปรรูปสมุนไพรแปรรูป ได้แก่ สบู่, แชมพู, ยาหม่อง, ไม้หอม, น้ำมันเหลือง, สมุนไพรตากแห้ง และผงสมุนไพร	1.เป็นสินค้าที่ปลอดภัยไร้สารเคมี ได้รับมาตรฐาน GAP 2.คัดดาวได้ 1 ดาว 3.วัตถุดิบปลอดภัยได้มาตรฐาน GAP 4.ผลิตภัณฑ์มาจากสุนไพรพื้นบ้าน 5.วัตถุดิบมาจากสมาชิกกลุ่มในพื้นที่	1.ช่องทางออนไลน์ - ไลน์ - เฟสบุค - เว็บเพจ 2.ช่องทางออฟไลน์ - หน้าร้าน - ตัวแทนจำหน่าย - MOU โรงงานฟาร์มแคร์ มมส.	1.ลูกค้าที่ใส่ใจในสุขภาพ 2.ลูกค้าที่อยากได้สินค้าที่ปลอดภัย 3.ลูกค้าที่นิยมใช้สมุนไพร 4.โรงพยาบาล 5.โรงงานฟาร์มแคร์ มมส. 6.โรงพยาบายอภัยภูเบศ
	Key Resources 1.เครื่องมือเครื่องจักรในการผลิต 2.เงินลงทุน 3.วัตถุดิบที่มีในพื้นที่ 4.หมอยาพื้นบ้าน 5.ภูมิปัญญาสมุนไพรพื้นบ้าน		Channels 1.MOU 2.กลุ่มไลน์ 3.การสั่งสินค้าทางออนไลน์ แล้วสินค้าถึงมือผู้บริโภคอย่างแน่นอน 4.การสมัครสมาชิกเพื่อใช้เป็นส่วนลด หรือรับโปรโมชั่นพิเศษจากทางชุมชน 5.รับตัวแทนจำหน่าย	

Cost Structure	Revenue Streams
1.ค่าวัตถุดิบ 2.ค่าสาธารณูปโภค 3.ค่าแรงงาน 4.ค่าแพ็คเก็จจิ้ง 5.ค่าขนส่ง 6.ค่าประชาสัมพันธ์ 7.กำไรปกติ 20%	1.สมุนไพรสด 2.สมุนไพรอบแห้ง 3.ผงสมุนไพร 4.สมุนไพรแปรรูป เช่น สบู่สมุนไพร แชมพู หม่องสมุนไพร ไม้หอม

ประมาณการรายได้ จำหน่ายพืชสด

ลำดับ	พืชสมุนไพร	จำนวนที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (กก/ไร่)	รวมผลผลิต	ต้นทุน (บาท/กก)	ราคา (บาท/กก)	รายได้	กำไร
1	ขมิ้นชัน	40	1,470	58,800	16.30	25	1,470,000	511,560
2	ไพล	30	2,550	76,500	19.21	30	2,295,000	825,435
3	ฟ้า	10	2,300	23,000	6	10	230,000	92,000
4	มะระขี้นก	5	1,200	6,000	5	10	60,000	30,000
5	เพชรสังฆาต	5	3,000	15,000	3	9	135,000	90,000
6	ตะไคร้	5	12000	60,000	3	7	420,000	240,000
7	บัวบก	5	10000	50,000	7	10	500,000	150,000
8	รางจืด	1	10000	10,000	10	30	300,000	200,000
		101						2,138,995

แผนการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยการอบแห้ง

ลำดับ	พืชสมุนไพร	ผลผลิต	สด: แห้ง	อบแห้ง/ผง	ต้นทุน (บาท/กก)	ราคา (กก.)	รวมต้นทุน	รายได้	กำไร
1	ขมิ้นชัน	58,800	8 : 1	7,350	23.00	250	169,050	1,837,500	1,668,450
2	ไพล	76,500	6 : 1	12,750	26.00	250	331,500	3,187,500	2,856,000
3	ฟ้า	23,000	10 : 1	2,300	18	300	41,400	690,000	648,600
4	มะระขี้นก	6,000	8 : 1	750	10	250	7,500	187,500	180,000
5	เพชรสังฆาต	15,000	9.5 : 1	1,579	9	300	14,211	473,684	459,474
6	ตะไคร้	60,000	9.8 : 1	6,122	6	70	36,735	428,571	391,837
7	บัวบก	50,000	10.3:1	4,854	14	250	67,961	1,213,592	1,145,631
8	รางจืด	10,000	10.8:1	926	20	250	18,519	231,481	212,963
								8,249,829	**7,562,954**

4. การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนผ่านแอพพลิเคชั่น สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านสมุนไพรครบวงจร

จำหน่ายหน้าสำนักงานกลุ่ม

จัด รค

ช่องทางการจัดจำหน่าย

-ออนไลน์ line Facebook

-โรงงานฟาร์มแคร์ มมส

-โรงพยาบาลอภัยภูเบศ

-โรงพยาบาลจำปาศรี

-โรงพยาบาลสนามบางนา

ช่องทางการขายออนไลน์

เวปไซต์ http://www.otopfmsrmu.com

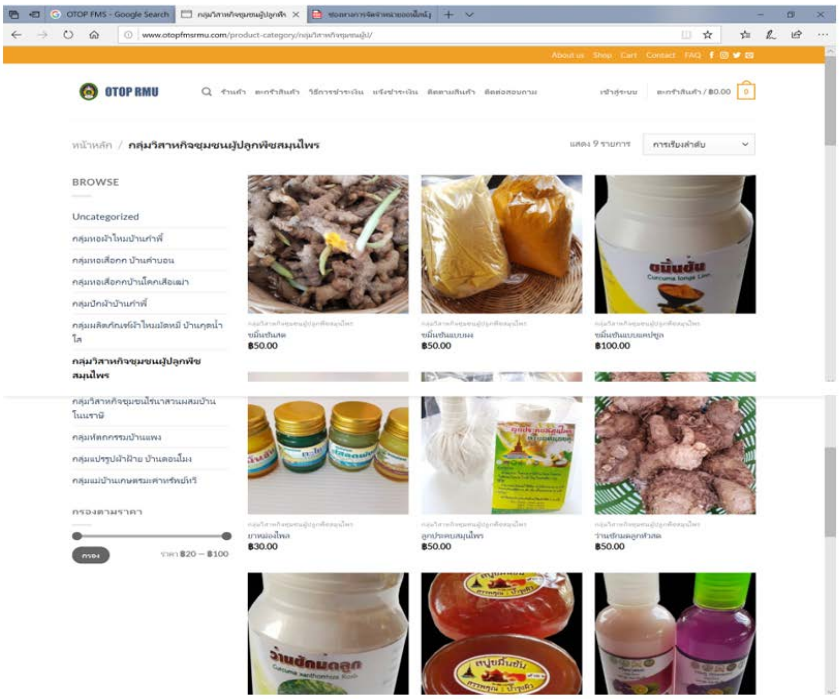

จำหน่ายผ่าน แอปพลิเคชั่น OTOP RMU

พ

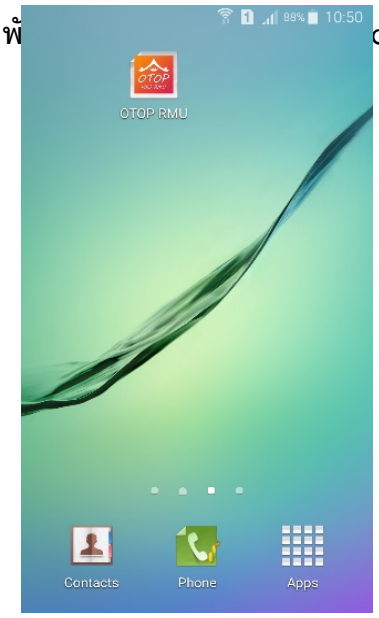

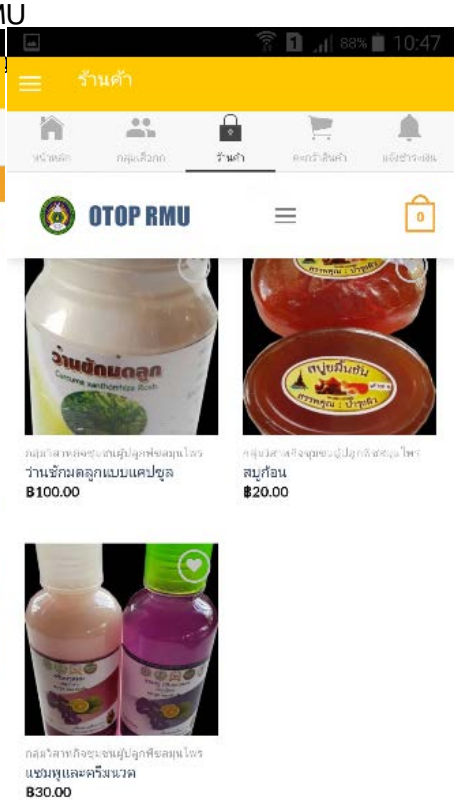

ช่องทางการสื่อสารกับสมาชิดกลุ่มแปรรูปสมุนไพรเจ้าเวหา

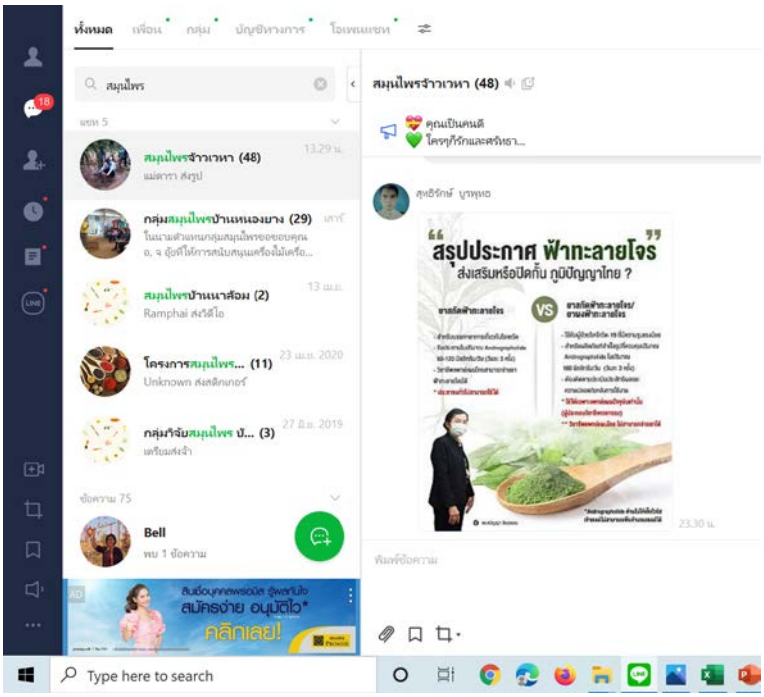

จำหน่ายในงานนิทรรศการต่างๆ

หมู่บ้านภูมิปัญญาสมุนไพรเจ้าเวหา บ.หนองป้าน ต.หนองคู อ.นาดูน จ.มหาสารคาม ปีที่ 2

บทที่ 3
วิธีติดตามและประเมินผล

1. การติดตาม ประเมินผล และรายงานผล

ผลการดำเนินงาน : คณะกรรมการจาก อว. ได้เข้าประเมินผลการดำเนินงานโครงการ

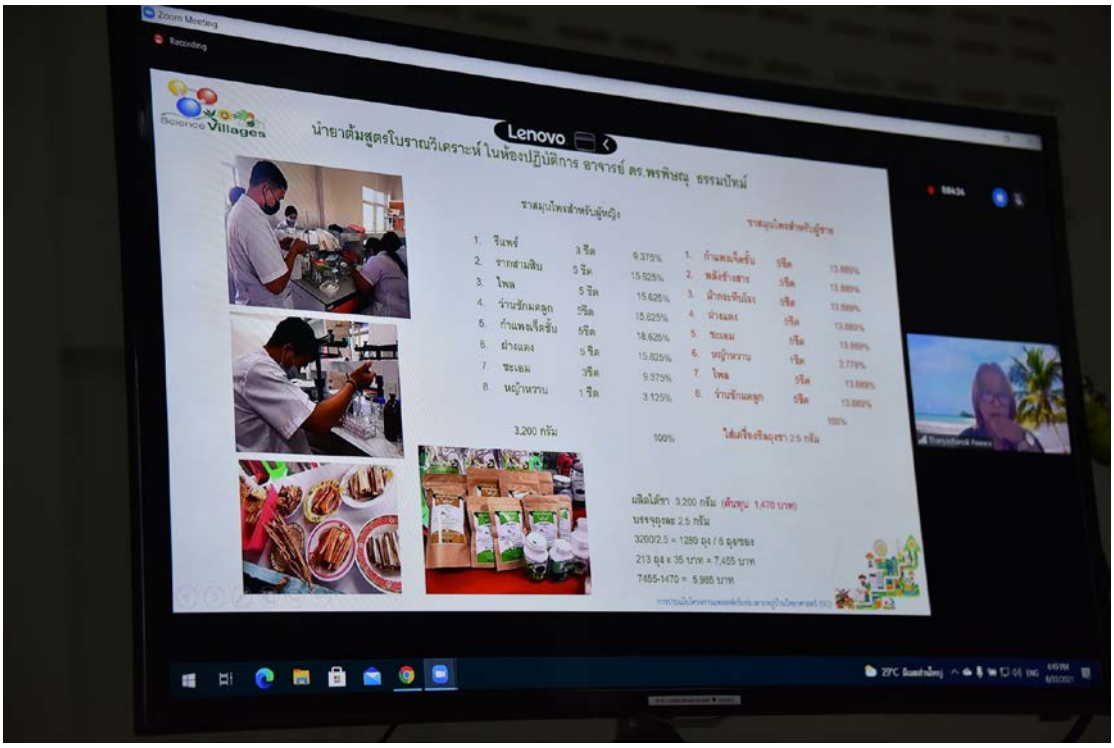

จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมนี้ : ....15 คน.....

2. การติดตามประเมินผล

1. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

ตาราง 1 จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

ผู้เข้าร่วมโครงการ	เป้าหมาย (คน)	ผู้เข้าร่วม (คน)	ร้อยละ
1. คณาจารย์	4	4	5.41
2. ประชาชน	50	51	67.57
3. นักศึกษา ภาคปกติ	20	20	27.03
รวม	**74**	**75**	**100.00**

จากตาราง 1 พบว่า จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ ในครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 74 คน (ร้อยละ 100.00) โดยส่วนใหญ่เป็นประชาชน จำนวน 50 คน (ร้อยละ 67.57) นักศึกษา ภาคปกติ จำนวน 20 คน (ร้อยละ 27.03) คณาจารย์ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 5.41)

2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินการโครงการมีรายละเอียดผลการประเมินดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์แบบประเมินโครงการ ประจำปีงบประมาณ 2563 โดยใช้วิธีการประเมินผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและการสรุปผลการดำเนินการวิจัย ซึ่งได้กำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545)

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	กำหนดให้ 5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	กำหนดให้ 4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	กำหนดให้ 3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	กำหนดให้ 2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	กำหนดให้ 1 คะแนน

จากนั้นวิเคราะห์ค่าคะแนนของแบบประเมิน โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	4	5.33
1.2 หญิง	71	94.67
รวม	**75**	**100.00**
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่า 25 ปี	31	41.33
2.2 25 – 35 ปี	24	32.00
2.3 35 – 45 ปี	12	16.00
2.4 มากกว่า 45 ปี	8	10.67
รวม	**75**	**100.00**
4. ตำแหน่ง		
4.1 อาจารย์	4	5.33
4.2 นักศึกษา	20	26.67
4.3 บุคคลภายนอกที่เข้าร่วมอบรม	51	68.00
รวม	**75**	**100.00**
5. อาชีพ		
2.1 รับราชาการ	2	2.67
2.2 เกษตรกร	45	60.00
2.3 รับจ้างทั่วไป	8	10.67
2.4 นักศึกษา	20	26.66
รวม	**75**	**100.00**

จากตาราง 2 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 94.67) อายุผู้เข้าร่วมอบรมส่วนใหญ่อายุ 35- 45 ปี (ร้อยละ 32.00) ตำแหน่ง เป็นบุคคลภายนอก (ร้อยละ 68.00) และอาชีพส่วนใหญ่เกษตรกร (ร้อยละ 60.00)

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ

ตาราง 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการโดยรวมและเป็นรายด้าน

โครงการอบรม	ร้อยละ	$\overline{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านวิทยากร	92.78	4.64	0.55	มากที่สุด
2. ด้านความรู้ความเข้าใจ	87.83	4.57	0.68	มากที่สุด
3. ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม	91.03	4.53	0.57	มากที่สุด
4. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	93.98	4.69	0.66	มากที่สุด
โดยรวม	**91.41**	**4.61**	**0.73**	**มากที่สุด**

จากตาราง 3 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.61, คิดเป็นร้อยละ 91.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิทยากร ($\overline{X}$ =4.64 คิดเป็นร้อยละ 92.78) ด้านความรู้ความเข้าใจ ($\overline{X}$ =4.57, คิดเป็นร้อยละ 87.83) ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม ($\overline{X}$ =4.53, คิดเป็นร้อยละ 91.03) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\overline{X}$ =4.69, คิดเป็นร้อยละ 93.98)

ตาราง 4 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการด้านการจัดโครงการ เป็นรายข้อ

โครงการอบรม **ด้านวิทยากร**	**ร้อยละ**	$\overline{X}$	**S.D.**	**ความหมาย**
1. การเตรียมตัวและความพร้อมของวิทยาการ	93.40	4.67	0.53	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดของวิยากร	91.70	4.58	0.53	มากที่สุด
3. สามารถอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจนและตรงประเด็น	91.80	4.59	0.58	มากที่สุด
4. ใช้ภาษาที่เหมาสมและเข้าใจง่าย	93.00	4.65	0.58	มากที่สุด
5. การตอบคำถามของวิทยากร	94.00	4.70	0.54	มากที่สุด
โดยรวม	**92.78**	**4.64**	**0.55**	**มากที่สุด**

จากตาราง 4 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ด้านการจัดโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การตอบคำถามวิทยากร ($\overline{X}$ = 4.70, คิดเป็นร้อยละ 94.00) ด้านความพร้อมเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดโครงการ ($\overline{X}$ = 4.59, คิดเป็นร้อยละ 91.80) และใช้ภาษาที่เหมาสมและเข้าใจง่าย ($\overline{X}$ = 4.65, คิดเป็นร้อยละ 93.00)

ตาราง 5 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ด้านความรู้ที่ได้รับเป็นรายข้อ

โครงการอบรม **ด้านความรู้ความเข้าใจ**	**ร้อยละ**	$\overline{X}$	**S.D.**	**ความหมาย**
1. ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้ก่อนอบรม	72.09	4.45	0.57	มาก
2. ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้หลังอบรม	93.40	4.67	0.81	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระที่ได้รับ	94.00	4.70	0.54	มากที่สุด
4. สามารถบูรณาการจากการเข้าอบรมครั้งนี้ไปสู่การปฏิบัติได้จริง	87.60	4.38	0.61	มากที่สุด
5. สามารถอธิบายและสื่อสารให้บุคคลอื่นเข้าได้	92.05	4.63	0.78	มากที่สุด
โดยรวม	**87.83**	**4.57**	**0.68**	**มากที่สุด**

จากตาราง 5 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ด้านความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระที่ได้รับ($\overline{X}$ = 4.70, คิดเป็นร้อยละ 94.00) ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้หลังอบรม ($\overline{X}$ = 4.67, คิดเป็นร้อยละ 93.40) และสามารถบูรณาการจากการเข้าอบรมครั้งนี้ไปสู่การปฏิบัติได้จริง ($\overline{X}$ = 4.38, คิดเป็นร้อยละ 87.60)

ตาราง 6 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการด้านการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้เป็นรายข้อ

โครงการอบรม **ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม**	**ร้อยละ**	$\overline{X}$	**S.D.**	**ความหมาย**
1. ความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรม	90.53	4.52	0.68	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของวัน-เวลาในการจัดกิจกรรม	87.60	4.38	0.61	มากที่สุด
3. ความพร้องของอุปกรโสตทัศนูปกรณ์	95.00	4.75	0.72	มากที่สุด
4. ความพึงพอใจในเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม	91.00	4.45	0.67	มากที่สุด
โดยรวม	**91.03**	**4.53**	**0.57**	**มากที่สุด**

จากตาราง 6 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความพร้องของอุปกรโสตทัศนูปกรณ์ ($\overline{X}$ = 4.75, คิดเป็นร้อยละ 95.00) ความพึงพอใจในเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม ($\overline{X}$ = 4.52, คิดเป็นร้อยละ 90.53) และความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรม ($\overline{X}$ = 4.38, คิดเป็นร้อยละ 87.60)

ตาราง 7 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการอบรมด้านประโยชน์อื่นที่ได้รับเป็นรายข้อ

โครงการอบรม **ด้านประโยชน์อื่นที่ได้รับ**	**ร้อยละ**	$\overline{X}$	**S.D.**	**ความหมาย**
1. ความคุ้มค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมในครั้งนี้	97.60	4.88	0.68	มากที่สุด
2. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	93.30	4.67	0.73	มากที่สุด
3. สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้	95.40	4.77	0.77	มากที่สุด
4. มีความมั่นใจขึ้นในการนำไปสู่การปฏิบัติงาน	87.60	4.38	0.61	มากที่สุด
5. ท่านต้องการให้จัดกิจกรรมในลักษณะเดียวกันนี้อีก	96.00	4.75	0.87	มากที่สุด
โดยรวม	**93.98**	**4.69**	**0.66**	**มากที่สุด**

จากตาราง 7 พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ด้านประโยชน์อื่นที่ได้รับ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านความคุ้มค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมในครั้งนี้ ($\overline{X}$ = 4.88, คิดเป็นร้อยละ 97.60) ท่านต้องการให้จัดกิจกรรมในลักษณะเดียวกันนี้อีก ($\overline{X}$ = 4.75, คิดเป็นร้อยละ 96.00) และสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้ ($\overline{X}$ = 4.77, คิดเป็นร้อยละ 95.40)

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดโครงการ

ตาราง 8 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอในการจัดโครงการ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรจัดโครงการแบบนี้อีก	23	60.53
2. ควรมีระยะเวลาที่เพิ่มมากกว่านี้	15	39.47
รวม	**38**	**100.00**

5. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่..5 กันยายน 2564

5.1 งบประมาณที่ได้รับ.....186,400.....บาท

5.2 ก่อหนี้ผูกพันแล้ว.....บาท

5.3 เบิกจ่ายแล้ว.....186,400.....บาท

5.4 คงเหลือ (5.1 – 5.2 - 5.3) .....-.....บาท

6. ปัญหา/อุปสรรค

รอผลการประเมินการเข้าสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ประเมินระดับดาว และผลการเมินอินทรีย์ การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน อย. ซึ่งมีขั้นตอนที่จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ ซึ่งเมื่อผลิตภัณฑ์ได้รับมาตรฐานจะสามารถทำการตลาดเพื่อสร้างการรับรู้ให้กับลูกค้าได้มากขึ้น และต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัย ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ทั้งนี้ภายใต้ข้อจำกัดเรื่องงบประมาณในการ **ความต้องการที่มีข้อจำกัด เช่น** ขาดน้ำในการเพาะปลูก ขาดโรงเรือน อย. ขาดโรงตากสมุนไพร

7. แนวทางแก้ไข/ข้อเสนอแนะ

การประสานความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษาต้องมีการขับเคลื่อนไปด้วยกัน แสวงหาแหล่งงบประมาณในการสนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพทั้งด้านบุคลากร เวลา และงบประมาณ ร่วมคิดร่วมสร้างไปด้วยกัน เพื่อพัฒนาชุมชนสังคมต่อไป

ผู้จัดทำรายงาน .....อาจารย์ธันยชนก ปะวะละ.....
โทรศัพท์....086-6409545.....โทรสาร .....
e – Mail address .....aui.thanyachanok@gmail.com.....

ภาคผนวก

รายชื่อสมาชิกกลุ่มสมุนไพร

ลำดับที่	ชื่อ/สกุล	ที่อยู่(หมู่ที่/ตำบล/อำเภอ/จังหวัด)	อาชีพ	ผลิตผล/ผลิตภัณฑ์
1	นางภูมิใจ หมอเมือง	เลขที่ 25 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ขมิ้นชัน ไพล
2	นางสุภาพ ปะทังโข	เลขที่ 1 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
3	นางดารา รัตน์รองไต	เลขที่ 55 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
4	นางสมพร แสงเนตร	เลขที่ 115 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
5	นางอรทัย ปัตตาเคนัง	เลขที่ 81 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
6	นางจุฬา มาตรงามเมือง	เลขที่ 160 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
7	นางมุกดา แก่นภักดี	เลขที่ 72 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
8	นางสาวกชกร ปะเทสัง	เลขที่ 33 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
9	นางพัชรี ปาโสรักษ์	เลขที่ 20 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
10	นางละไม สาแก	เลขที่ 42 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ขมิ้นชัน
11	นางสำเนียง ปาโสรักษ์	เลขที่ 12 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
12	นางสงวน สุราช	เลขที่ 52 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ขมิ้นชัน
13	นางคำนาง ปักการะถา	เลขที่ 6 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
14	นางรุนณีย์ มะทิปิติไข	เลขที่ 18 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ขมิ้นชัน
15	นางคำพันธ์ ปะโสทะกัง	เลขที่ 14 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
16	นายปกรณ์เดช อือทุม	เลขที่ 4 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
17	นางทองมาก มาลา	เลขที่ 2 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ขมิ้นชัน
18	นางปาน อืดทุม	เลขที่ 61 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
19	นางปอลย์ จำจิตร	เลขที่ 5 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
20	นายแดง มาลา	เลขที่ 10 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
21	นายเสาร์ เวฬุวันเนา	เลขที่ 11 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
22	นายไพวัลย์ อุ่นซิน	เลขที่ 14 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ขมิ้นชัน
23	นางถนอมจันทร์ ปะโพทะกัง	เลขที่ 13 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
24	นางเข็มพร อืดทุม	เลขที่ 82 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
25	นายคำหมั่น จันทร์ฟอง	เลขที่ 47 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
26	นายพิมล นามล้ำ	เลขที่ 43 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
27	นางมวย นามล้ำ	เลขที่ 22 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
28	นายสมาน มาลา	เลขที่ 14 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
29	นายจักรกริช ลุนละวงศ์	เลขที่ 54 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
30	นายสุวรรณ บุญนา	เลขที่ 51 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
31	นางสาวบุษกร ทองหล่อ	เลขที่ 26 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
32	นางสังวร บุญทัน	เลขที่ 28 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
33	นายทองจันทร์ ปลายสวน	เลขที่ 70 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
34	นายอุเทน ปัสสาโก	เลขที่ 108 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล

35	นางผา สีทานคตะ	เลขที่ 27 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
36	นางวิลัย ประมูลจักโก	เลขที่ 109 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
37	นางวงเดือน ศรีรบุตร	เลขที่ 56 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
38	นายจำลอง อภัยไธสง	เลขที่ 29 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
39	นางหนูจี ปะหุปะไพ	เลขที่ 42 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
40	นางเรืองอุไร แก้วพา	เลขที่ 36 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
41	นางบุญหลาย ปะโสทะภัง	เลขที่ 119 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
42	นางเรียง เวฬุตัง	เลขที่ 9 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
43	นายประสิทธิ์ รัตนแสง	เลขที่ 4 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
44	นายพรม แคนติ	เลขที่ 57 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
45	นายบุญทัน ลาภา	เลขที่ 24 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
46	นางสกล ฝอยเงิน	เลขที่ 21 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
47	นางนิยม สุทธิสา	เลขที่ 88 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ว่านชักมดลูก
48	นางรัตนา บ่าพิมาย	เลขที่ 15 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
49	นางเบ็ง ด้วงกระยอม	เลขที่ 130 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล
50	นางอั๊ว สุกใส	เลขที่ 114 บ้านหนองป้าน	เกษตรกรรม	ไพล